

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом січня 2019 року

Назва Постанови	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив
Про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України	1	02.01.2019	Положення встановлює структуру валютного ринку України, загальний порядок та умови торгівлі іноземною валютою та банківськими металами Дія Положення розповсюджується на операції з похідними фінансовими інструментами, базовими активами яких є іноземна валюта та банківські метали, але не регулює обіг електронних коштів.	Лібералізація валютного ринку
Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями	2	02.01.2019	Положення встановлює: <ul style="list-style-type: none"> • порядок купівлі - продажу, обміну безготівкової валюти та банківських металів без фактичної поставки; • порядок транскордонних переказів за межі України та здійснення виплат транскордонних переказів на території України; • порядок проведення торгівлі валютними цінностями в готівковій формі • порядок проведення розрахунків за валютними операціями 	Лібералізація валютного ринку

<p>Про затвердження Положення про транскордонне переміщення валютних цінностей</p>	<p>3</p>	<p>02.01.2019</p>	<p>Положення регулює порядок вивезення, ввезення, пересилання та транзиту готівкової валюти та банківських металів юридичними, фізичними особами та банками.</p> <p>Фізособа може ввозити та вивозити готівкову валюту та банківські метали в сумі/вартості, що не перевищує в еквіваленті 10 000 євро без письмового декларування митному органу. Якщо ж сума готівкової валюти та банківських металів дорівнює або перевищує 10 000 євро, то необхідно письмове декларування.</p> <p>Юрособа, ввозить-вивозить валюту через повноважного представника без обмеження суми на умовах письмового декларування митному органу в повному обсязі за умови, що таке ввезення/вивезення обумовлено господарською діяльністю. При цьому повноважний представник декларує окремо готівкову валюту та банківські метали, які ввозить/вивозить до України з України за дорученням юридичної особи, та власні кошти.</p>	<p>Лібералізація валютного ринку</p>
<p>Про затвердження Положення про перелік заходів захисту, порядок та критерії їх запровадження, подовження та дострокового припинення</p>	<p>4</p>	<p>02.01.2019</p>	<p>В документі перелічено заходи захисту банківської та фінансової системи, які може запроваджувати Нацбанк за наявності кризових явищ, системних ризиків і загроз у грошово-кредитній сфері.</p> <p>До Переліку увійшли:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усі заходи, передбачені ч. 1 ст. 12 Закону про валюту, • заходи відповідно до ст. 7¹ Закону України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV <p>Також у документі визначено механізм запровадження, подовження строку дії та дострокового припинення конкретних заходів захисту (усе регулюється окремими постановами Правління НБУ)</p> <p>У загальному випадку для запровадження захисних заходів через нестійкий фінансовий стан банківської системи або обставини, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи, Нацбанк має заручитися підтримкою Ради з фінансової стабільності. Загальний строк дії заходів захисту обмежено 18 місяцями протягом 24 місяців починаючи з дня першого запровадження відповідного заходу захисту</p>	<p>Лібералізація валютного ринку</p>

<p>Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті</p>	<p>5</p>	<p>02.01.2019</p>	<p>Положення регламентує порядок здійснення окремих валютних операцій. В цьому документі було консолідовано норми 17 нормативних документів, що діяли до його затвердження. Відтепер вони будуть діяти в частині, що не протирічить цьому документу. . Документ має тимчасовий характер і визначає конкретні заходи захисту, запроваджені Національним банком. Ці заходи скасовуватимуться відповідно до темпів поліпшення макрофінансової ситуації.</p> <p>Перелічимо найбільш важливі положення документу.</p> <p>Даним документом строки розрахунків за ВЕД збільшився до 365 днів (при цьому він не розповсюджується на операції незначного розміру (дано їх визначення, в загальному випадку не перевищують 150 тис.грн.)</p> <p>Розрахунки компаній зовнішньоекономічними контрактами проводяться виключно в безготівковій формі. Купівля іноземної валюти за поточними контрактами здійснюється через один банк. При цьому банкам заборонено купувати валюту для клієнтів за кредитні кошти.</p> <p>Збережено вимогу обов'язкового продажу 50% надходжень іноземної валюти на рахунки юридичних осіб.</p> <p>Ліцензії на здійснення валютних операцій скасовуються, але замість них НБУ може встановлювати електронні ліміти. Їх дотримання буде контролюватись за допомогою спеціальної електронної системи.</p> <p>Наприклад, в рамках підприємницької діяльності протягом року юридична особа та фіз.. особа-підприємець мають право перерахувати на рахунки нерезидентів-юридичних осіб (крім інвестиційних рахунків), що відкриті в Україні, не більше, ніж еквівалент 2 млн. євро</p> <p>Скасовано обмеження щодо здійснення інвестицій в Україну виключно в гривні, а й в іноземній валюті 1 групи. Повернення іноземних інвестицій та здійснення виплат за ними здійснюється в межах певних лімітів (повернення- 5 млн. євро протягом місяця, виплата дивідендів- 7 млн. євро протягом місяця)</p> <p>Фізичним особам дозволяється вивозити/пересилати за кордон без</p>	<p>Лібералізація валютного ринку</p>
---	----------	-------------------	---	--------------------------------------

			<p>документів, підтверджуючих їх походження (довідка про зняття з рахунку, довідка про обмін валюти) інвалюту в еквіваленті 10 тис євро. При перевищенні необхідно мати документи на суму перевищення.</p> <p>Фіз.особа для власних потреб має право перерахувати за кордон, на рахунки нерезидентів-юр.осіб не більше, ніж 50 тис євро на рік.(за договорами страхування, з метою інвестування, на власні рахунки).</p> <p>Максимальна сума валюти та банківських металів, яку фін.установа має право купити-продати 1 фіз.особі протягом операційного дня складає еквівалент 150 тис.грн.</p>	
<p>Про затвердження Положення про порядок надання банками Національному банку України інформації щодо договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами-кредиторами за залученими резидентами кредитами, позиками</p>	6	02.01.2019	<p>З 07.02.2019 банки зобов'язані надавати інформацію щодо договорів в електронній формі до автоматизованої інформаційної системи Національного банку України "Кредитні договори з нерезидентами" згідно з порядком, установленим Положенням про надання інформації.</p> <p>Банки здійснюють реєстрацію договорів за допомогою засобів спеціального програмного забезпечення НБУ згідно з Положенням №270 від 17.06.2004 р.</p>	<p>Лібералізація валютного ринку, забезпечення стабільності грошової одиниці України</p>
<p>Про затвердження Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів</p>	7	02.01.2019	<p>Тимчасово визначає порядок здійснення банками валютного нагляду за дотриманням граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів до скасування такої вимоги. Строк розрахунків було збільшено до 365 днів. Пеня за кожний день прострочення складає 0,3% від суми неоподержаних коштів. Перевищити цей строк дозволяється на підставі висновку Мінекономрозвитку .</p> <p>Це обмеження не поширюється на експорт, імпорт товарів в незначному розмірі (<150 тис.грн.), якщо вони не є наслідком дроблення операцій. Ознаки дроблення операцій наведено в п3. Інструкції№7 та в п.2 Постанови №8 від 02.01.2018.</p> <p>Нові граничні строки розрахунків (365 днів) поширюються також на незавершені операції у сфері ЗЕД, за якими до 07.02.19 р. не встановлено порушення 180-денного строку розрахунків.</p>	<p>Лібералізація валютного ринку</p>

			<p>Експортна операція підпадає під валютний контроль, якщо оплата не надійшла:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на дату митного оформлення товарів; • на дату виконання робіт, надання послуг, експорту прав інтелектуальної власності, інших немайнових прав, призначених для продажу <p>Імпортна операція підпадає під валютний контроль, якщо на дату оплати товару немає інформації:</p> <ul style="list-style-type: none"> • про ввезення товару до України; • про завершення імпоротної операції без ввезення товару до України. 	
Про затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції	8	02.01.2019	<p>Є одним із ключових документів у впровадженні ризик-орієнтованого підходу у валютному нагляді. Замінило положення №369 від 15.08.2016.</p> <p>Положення зобов'язує банки, небанківські фінансові установи та операторів поштового зв'язку, що мають ліцензію на проведення валютних операцій, забезпечувати перевірку документів (інформації) щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> • купівлі іноземної валюти з метою здійснення розрахунків/переказів коштів за межі України, на інвестиційні рахунки, поточні рахунки нерезидентів-юросіб, відкриті в Україні; • здійснення розрахунків/переказів у гривнях й іноземній валюті за межі України, на інвестиційні рахунки, поточні рахунки нерезидентів-юросіб, відкриті в Україні; • здійснення розрахунків/переказів коштів на користь нерезидентів через філії банків, відкриті на території інших держав; • зарахування коштів у гривнях й іноземній валюті, що надійшли з рахунків, відкритих в Україні, на інвестиційні рахунки, поточні рахунки нерезидентів-юросіб, відкриті в Україні. <p>При цьому в документі прописано ряд виключень, до яких не застосовується контроль : операції обсягом до 150 тис.грн.; програми міжнародної допомоги; договори з міжнародними фінансовими організаціями тощо.</p>	Лібералізація валютного ринку

<p>“Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>9</p>	<p>02.01.2019</p>	<p>Населення зможе купувати і продавати іноземну валюту не лише в банках і пунктах обміну валют небанківських фінансових установ, а й у поштових відділеннях</p> <p>Оператори поштового зв'язку зможуть отримувати від НБУ ліцензію на здійснення валютних операцій за умов:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ наявності в них не менше 50 структурних підрозділів, розташованих на території від 50% областей України; ☐ отримання не менше ніж 50% доходів від діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку; ☐ відповідності вимогам до фінансового стану, структури власності, ділової репутації (в тому числі їхніх керівників і власників істотної участі) та професійної придатності керівників. <p>Крім того, регулятор пом'якшив умови видачі ліцензій на здійснення діяльності з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі небанківським фінансовим установам (НФУ). Зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вдвічі зменшив мінімальний розмір власного капіталу НФУ : з 10 до 5 млн.грн. – за умови, що фінансова установа здійснюватиме таку діяльність із використанням не більше ніж 50 структурних підрозділів. Кожне наступне збільшення кількості структурних підрозділів на 50 одиниць потребуватиме збільшення мінімального власного капіталу на 5 млн грн замість 10 млн грн; – скасував вимогу щодо наявності в НФУ не менше п'яти структурних підрозділів, приміщення яких відповідають вимогам Національного банку, що регулюють порядок проведення валютно-обмінних операцій та з питань організації захисту приміщень НФУ. 	<p>Лібералізація валютного ринку</p>
<p>Про затвердження Правил функціонування Системи підтвердження угод на валютному ринку України</p>	<p>10</p>	<p>02.01.2019</p>	<p>Документ зберігає гнучкі підходи щодо використання банками засобів системи підтвердження угод ВалКлі. Нацбанк також подовжує час роботи Системи з 17-30 до 19-00 для зручності банків, які матимуть більше часу для подання Нацбанку інформації про наявну на суму коштів у гривнях рахунку</p>	<p>Лібералізація валютного ринку</p>

			2900 (рахунок для резервування коштів клієнтів для купівлі іноземної валюти) та про запланований на наступний день обсяг обов'язкового продажу валютних надходжень.	
Про внесення змін до Положення про застосування Національним банком України санкцій за порушення законодавства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення	11	02.01.2019	Внесено зміни до Постанови №316 від 12.05.2015 щодо анулювання ліцензії у випадку порушення законодавства з фінансового моніторингу	Забезпечення виконання вимог з фінансового моніторингу
Про затвердження Положення про порядок резервування коштів в іноземній валюті (банківських металів) за залученими банком вкладками (депозитами), кредитами (позиками) від нерезидентів	12	04.01.2019	НБУ оновив вимоги до резервування банками залучених в іноземній валюті коштів (на заміну Положення №171 від 18.06.2008 р.) Норми цього документу мають превентивний характер і застосовуватимуться лише у разі накопичення валютних дисбалансів у фінансовому секторі і прийняття Національним банком відповідного додаткового рішення щодо встановлення конкретних вимог до резервування. НБУ, як і раніше, матиме право встановлювати вимоги до резервування банками депозитів нерезидентів в іноземній валюті, що підлягають поверненню у строк до 183 календарних днів включно. При цьому, згідно документу, ці вимоги також поширюються і на аналогічні операції з банківськими металами. Затверджене Положення також спрощує процедуру подання банком інформації щодо сум коштів, що резервуються за відповідними операціями із залучення іноземній валюті чи банківських металів. Зокрема, замість відповідної довідки, яку раніше банки надавали у паперовій формі, відтепер здійснено перехід на обмін статистичною інформацією в електронному вигляді.	Запобігання накопиченню системних ризиків у фінансовому секторі, пов'язаних із припливом капіталу в Україну

Про затвердження Положення про валютний нагляд	13	03.01.2019	Документ визначає основні засади здійснення НБУ та уповноваженими установами валютного нагляду, підстави та порядок застосування заходів впливу за порушення вимог валютного законодавств. дія документу розповсюджується на банки, небанківські фінансові установи та національного оператора поштового зв'язку.	Вдосконалення нагляду
Про затвердження Змін до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу	14	03.01.2019	Внесено зміни та доповнення до Постанови №346 від 17.08.2012 р. щодо застосування заходів впливу за порушення валютного законодавства	Посилення вимог в сфері регулювання та нагляду
Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	15	03.01.2019	Було внесено зміни до Положення щодо здійснення перевірок банків, інших фінансових установ та операторів поштового зв'язку з питань дотримання валютного законодавства, затвердженого Постановою НБУ № 338 від 21.09.2007 р. В тому числі, було уточнено, що перевірки здійснюються відповідно до ризик-орієнтованого підходу.	Вдосконалення нагляду
Про документ для обліку та реєстрації валютно-обмінних операцій	16	04.01.2019	Встановлює форму і зміст розрахункових документів для проведення валютно-обмінних операцій уповноваженими установами (крім банків)	Лібералізація валютного ринку
Про внесення змін до Положення про порядок накладення адміністративних штрафів	17	08.01.2019	Було внесено зміни до Положення №563 від 29.12.2001 в зв'язку з доповненням Кодексу про адміністративні правопорушення статтею №163 ¹⁶ «Порушення порядку оприлюднення фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності»	Приведення у відповідність до вимог положень Кодексу України про адміністративні правопорушення
Про затвердження Змін до Положення про проведення Національним банком України операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на умовах "своп"	18	10.01.2019	Документом вносяться зміни до Положення №222 від 31.03.2016 Зокрема, Обов'язковою умовою для здійснення Національним банком із банком операції "своп" є акцептування банком Публічної пропозиції Національного банку України на укладення Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України, розміщеної на сторінці офіційного Інтернет-представництва НБУ	вдосконалення вимог до проведення НБУ операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на умовах "своп"

Про внесення змін до Положення про основи процентної політики Національного банку України	19	10.01.2019	Вносяться зміни до Положення № 277 від 21.04.2016 Зокрема, викладено в новій редакції розділ IV. «Процентні ставки за депозитними сертифікатами та кредитами рефінансування»	забезпечення функціонування нового операційного дизайну монетарної політики
Про внесення змін до Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи	20	10.01.2019	Було внесено зміни до Положення №615 від 17.09.2015. Зокрема, змінено періодичність надання банкам короткострокових кредитів рефінансування. Якщо раніше це здійснювалось щотижня, відтепер буде здійснюватись відповідно до графіку проведення тендерів із підтримання ліквідності банків Національний банк буде щоденно здійснювати операції з розміщення депозитних сертифікатів до наступного робочого дня (овернайт). Кількісні або процентні тендери з розміщення депозитних сертифікатів строком до 14 днів та/або строком до 100 днів будуть проводитись з періодичністю, встановленою відповідно до графіка проведення тендерів із розміщення депозитних сертифікатів.	Створення умов для ефективного функціонування трансмісійного механізму монетарної політики
Про затвердження змін до Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України	21	17.01.2019	Національний банк України змінив підходи до оцінки стійкості банків і банківської системи. Зокрема, регулятор визначатиме необхідний рівень нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу та нормативу достатності основного капіталу за результатами оцінки стійкості банків. При цьому, НБУ дозволив банкам досягати необхідного рівня цих нормативів до кінця 2019 року. Це може бути здійснено за рахунок збільшення розміру капіталу та/або за рахунок реструктуризації активів та/або зобов'язань банку.	Вдосконалення пруденційного нагляду
Про окремі питання, пов'язані із запровадженням Міжнародного стандарту фінансової звітності 16 "Оренда"	22	21.01.2019	Регулятор не застосуватиме до банків заходів впливу за порушення ними з 1 січня до 31 березня 2019 року (включно) вимог нормативно-правових актів та нормативів діяльності банків, якщо такі порушення пов'язані із переходом на Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ) 16 "Оренда"	Організація переходу на міжнародні стандарти звітності
Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	23	28.01.2019	Відповідно до змін законодавства врегульовано ряд питань стосовно порядку відкриття та ведення рахунків клієнтів банків: <ul style="list-style-type: none"> • порядок використання електронних підписів на електронних документах (у тому числі на електронних розрахункових документах); 	На виконання вимог Законів України "Про електронні довірчі послуги" та "Про

			<ul style="list-style-type: none"> • скасування норми щодо подання до банку картки зі зразками підписів фізичними особами-підприємцями, фізичними особами, які провадять незалежну професійну діяльність, фізичними особами-нерезидентами - інвесторами; • зобов'язання банків надсилати повідомлення до органів державної виконавчої служби або приватних виконавців про відкриття/закриття рахунків фізичних осіб, інформація про яких внесена до Єдиного реєстру боржників; • використання рахунку умовного зберігання (ескроу) під час здійснення операцій із купівлі-продажу нерухомості. <p>Постановою № 23 внесені зміни до:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 року № 492 • Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 03 грудня 2003 року № 516 • Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 21 січня 2004 року № 22 	внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання"
Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	24	29.01.2019	Затверджено зміни до Плану рахунків та інструкції до нього. Зокрема План рахунків було доповнено: Групою 368 «Капітальний інструмент з умовами списання/конверсії»; Розділом 53 «Пайовий компонент конвертованого боргового фінансового інструменту»; Рахунком 7142 «Процентні витрати за капітальним інструментом з умовами списання/конверсії»	З метою вдосконалення нормативно-правових актів, які встановлюють порядок ведення рахунків

				бухгалтерського обліку банків України
Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	25	29.01.2019	<p>НБУ поширив на операторів поштового зв'язку порядок видачі та відкликання ліцензії на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунків</p> <p>Таке рішення зумовлене введенням в дію Закону України "Про валюту і валютні операції", яким встановлено право операторів поштового зв'язку надавати фінансові послуги з переказу коштів, якщо вони є валютними операціями, на підставі ліцензії НБУ. Умовою для отримання оператором поштового зв'язку ліцензії на валютний переказ, є надання ним послуг з переказу коштів у валюті України.</p> <p>Постановою встановлені вимоги до операторів поштового зв'язку в частині структури власності, ділової репутації, професійної придатності та фінансового стану.</p>	Розширення доступу населення до фінансових послуг та збільшення користувачів таких послуг
"Про затвердження Положення про здійснення валютних інтервенцій Національного банку України на валютному ринку України"	26	31.01.2019	<p>З 7.02.2019 НБУ може проводити валютні інтервенції на умовах своп, тобто з зобов'язанням зворотнього продажу валют як у форматі "гривня/іноземна валюта", так і у форматі "іноземна валюта/іноземна валюта".</p> <p>Валютні інтервенції на умовах своп у форматі "гривня/іноземна валюта" можуть проводитися у будь-якій з існуючих форм валютних інтервенцій, а саме: у формі валютного аукціону, за єдиним курсом або за найкращим курсом. Інтервенції на умовах своп у форматі "іноземна валюта/іноземна валюта" проводитимуться лише у формі за єдиним курсом. Максимальний строк валютних інтервенцій на умовах своп (як для підтримки ліквідності, так і валютних інтервенцій) не може перевищувати 30 календарних днів. Регулятор також затвердив єдиний принцип ціноутворення за такими операціями</p> <p>У затверджене Положення № 26 також були перенесені усі норми щодо здійснення Національним банком України валютних інтервенцій, які втратили чинність з 7 лютого 2019 року, дня введення в дію Закону України "Про валюту і валютні операції".</p>	Згладжування коливань на валютному ринку, забезпечення цінової стабільності